γένος ὅλον, ἢ πλῆθος ὑπερέχον ἐστὶ κατ' ἀρετήν, τῶν μὲν ἄρχεσθαι δυναμένων, τῶν δ' ἄρχειν, πρὸς τὴν αἱρετωτάτην ζωήν· ἐν δὲ τοῖς πρώτοις ἐδείχθη λόγοις, ὅτι τὴν αὐτὴν ἀναγκαῖον ἀνδρὸς ἀρετὴν εἶναι καὶ πολίτου τῆς πόλεως τῆς ἀρίστης· φανερὸν ὅτι τὸν αὐτὸν τρόπον, καὶ διὰ τῶν αὐτῶν ἀνήρ τε γίνεται σπουδαῖος, καὶ πόλιν συστήσειεν ἄν τις ἀριστοκρατουμένην, ἢ βασιλευομένην. ὥστ' ἔσται καὶ παιδεία καὶ ἔθη ταὐτὰ σχεδὸν τὰ ποιοῦντα σπουδαῖον ἄνδρα, καὶ τὰ ποιοῦντα πολιτικὸν καὶ βασιλικόν. διωρισμένων δὲ τούτων, περὶ τῆς πολιτείας ἤδη πειρατέον λέγειν τῆς ἀρίστης, τίνα πέφυκε γίνεσθαι τρόπον, καὶ καθίστασθαί πως. ἀνάγκη γὰρ περὶ αὐτῆς ποιήσασθαι τὴν προσήκουσαν σκέψιν.

A netur: talis autem est, in qua contingit aut vnum aliquem omnium, aut genus totum, aut multitudinem virtute præstantem gubernare eos, qui gubernari valeant, ad eam vitam quæ sit maximè expetenda: & in primis libris ostensum sit necessarium esse, vt sit eadem virtus boni viri & ciuis optimæ ciuitatis: patet quòd eodem modo & per eadē sit vir bonus, & ciuitatem statueret quis ab optimis guber-B nari, vel à rege. itaque eadem ferè disciplina & iidem mores faciunt studiosum virum, qui faciunt ciuilem & regium. His determinatis, conandum iam erit de optima republica dicere, quemadmodum fiat, & quomodo constituatur. nam necesse est de illa conuenientem considerationem facere.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ πολιτικῶν τὸ Δ.

Κεφάλαιον α.

Ἐν ἁπάσαις ταῖς τέχναις καὶ ταῖς ἐπιστήμαις, ταῖς μὴ κατὰ μόριον γινομέναις, ἀλλὰ περὶ γένος ἕν τι τελείαις οὔσαις, μιᾶς ἐστὶ θεωρῆσαι τὸ περὶ ἕκαστον γένος ἁρμόττον· οἷον, ἄσκησις σώματι ποία τε ποίῳ συμφέρει, καὶ τίς ἀρίστη· τῷ γὰρ κάλλιστα πεφυκότι, καὶ κεχορηγημένῳ, τὴν ἀρίστην ἀναγκαῖον ἁρμόττειν· καὶ τίς τοῖς πλείστοις μία πᾶσι· καὶ γὰρ τοῦτο τῆς γυμναστικῆς ἐστιν. ἔτι δ', ἐάν τις μὴ τῆς ἱκνουμένης ἐπιθυμῇ μήθ' ἕξεως, μήτ' ἐπιστήμης τῆς περὶ τὴν ἀγωνίαν, μηδὲν ἧττον τοῦ παιδοτρίβου καὶ τοῦ γυμναστικοῦ παρασκευάσαι τε καὶ ταύτην ἐστὶ τὴν δύναμιν. ὁμοίως δὲ τοῦτο καὶ περὶ ἰατρικήν, καὶ περὶ ναυπηγίαν, καὶ ἐσθῆτα, καὶ περὶ πᾶσαν ἄλλην τέχνην ὁρῶμεν συμβαῖνον. ὥστε δῆλον ὅτι καὶ πολιτείαν τῆς αὐτῆς ἐστιν ἐπιστήμης τὴν ἀρίστην θεωρῆσαι τίς ἐστι, καὶ ποία τις ἂν οὖσα μάλιστ' εἴη κατ' εὐχήν, μηδενὸς ἐμποδίζοντος τῶν ἐκτός· καὶ τίς τίσιν ἁρμόττουσα· πολλοῖς γὰρ τῆς ἀρίστης τυχεῖν ἴσως ἀδύνατον. ὥστε τὴν κρατίστην τε ἁπλῶς, καὶ τὴν ἐκ τῶν ὑποκειμένων ἀρίστην, οὐ δεῖ λεληθέναι τὸν νομοθέτην, καὶ τὸν ὡς ἀληθῶς πολιτικόν. ἔτι δὲ τρίτην τὴν ἐξ ὑποθέσεως. δεῖ γὰρ καὶ τὴν δοθεῖσαν δύνασθαι θεωρεῖν, ἐξ ἀρχῆς τε πῶς ἂν γένοιτο, καὶ γενομένην τίνα τρόπον ἂν σώζοιτο πλεῖστον χρόνον·

C

ARISTOTELIS Politicorum LIBER QVARTVS.

CAPVT I.

In cunctis artibus & sciētiis quæ non circa partem sed citra genus aliquod perfectæ existunt, vnius est considerare, quid cuique conueniat generi: ceu exercitatio D corporis qualis quali conueniat, & quæ sit optima. optimè enim natura disposito & optimè distributo, optimam conuenire necessarium est, & quæ plurimis, vna omnibus: etenim hoc gymnasticæ est. Præterea verò, siquis non exactum illum cupiat habitum & scientiam circa certamina, nihilominus magistri gymnasiorum est hanc potentiam præparare. eodémque E modo in medicina, & in fabricatione nauium, & vestium & in omni alio artificio videmus contingere. Quare manifestum est, quòd eiusdē est scientiæ videre quæ sit optima respublica, & qualis maximè ad votum foret, nullo externorū eam impediente. & quę quibus conueniat. nam plures optimam assequi, forsan impossibile est. Itaque & ea quæ sit simpliciter optima, & ea quæ quantum fieri potest o-F ptima, latere nō debet legis conditorem, ac verè ciuilem hominem. Ac præterea tertia quę sit ex suppositione. nam oportet datam quoque considerare posse, quemadmodum ab initio constituatur, & constituta seruaretur quamplurimo tempore.